

สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

วราภรณ์ ศรีจันทร์พาล¹ สมบัติ นพรัตน์²
สันติ บุรณะชาติ³ น้ำฝน กันมา⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันพระบรมราชชนกกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารงานวิชาการ จำนวน 175 คน เก็บข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการโดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาเอง ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ผลผลิตมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ส่วนแนวทางการบริหารงานวิชาการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารงานวิชาการจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, $SD.=0.43$) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารการนิเทศการสอน 4) การบริหารการวัดและประเมินผล และ 5) การบริหารงานกิจการนักศึกษา ผลการวิจัย ครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทตนเองเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาล ในศตวรรษที่ 21 ของสถาบันพระบรมราชชนก

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, นักศึกษาพยาบาล, ศตวรรษที่ 21

วันที่รับ: 25 ตุลาคม 2564 วันที่แก้ไข: 9 ธันวาคม 2564 วันที่ตอบรับ: 14 ธันวาคม 2564

¹ นักศึกษาหลักสูตร กศ.ด (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ติดต่อหลัก; Email: raporn230815@gmail.com

² ประด. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

³ ประด. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

⁴ ประด. วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Situations and guidelines for academic administration to enhance desirable characteristics of nursing students in the 21st Century, Praboromarajchanok Institute

Waraporn Srijanpal¹ Sombat Noparak²
Santi Buranachart³ Numfon Kunma⁴

Abstract

The purpose of this research was to examine the situations and guidelines for academic administration for the nursing college under the jurisdiction of Praboromarajchanok Institute to promote desirable characteristics of nursing students in the 21st Century. The sample were 175 academic administrators. The academic administration situations questionnaire was developed by the researcher consisting of three aspects including 1) inputs 2) process of academic administration, and 3) output. The Cronbach's alpha coefficient was 0.98. Data were analyzed using descriptive statistics. Data regarding guidelines for academic administration was collected by semi-structured interview from ten informants who were academic administrators. The data were analyzed by content analysis. The results showed that overall score for situations of academic administration to enhance desirable characteristics of nursing students in the 21st century was at a high level ($\bar{X}=4.27$, $SD.=0.43$) with each aspect scored at high level. Interview data regarding academic administration guidelines to enhance the desirable characteristics of nursing students revealed five aspects as following: curriculum administration, teaching and learning administration, teaching supervision administration, measurement and evaluation administration, and student affairs administration. The results of this study can be used as primary information for administrators to apply in accordant to academic administration in their own context to promote desirable characteristics for nursing students in the century 21 of the Praboromarajchanok Institute

Keywords: Situation and guidelines, Academic administration, Desirable characteristic, Nursing student, The 21st Century

Submitted: October 25, 2021 Revised: December 9, 2021 Accepted: December 14, 2021

¹ Graduate student in Doctor of Philosophy Program in Education Administration, School of Education, University of Phayao
Corresponding author, E-mail: raporn230815@gmail.com

² Ph.D., School of Education, University of Phayao

³ Ph.D., School of Education, University of Phayao

⁴ Ph.D., School of Education, University of Phayao

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมจึงต้องการแรงงานที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การใช้ทักษะแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน และการทำงานเป็นทีมเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นส่งผลให้การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเนื่องจากโลกยุคศตวรรษที่ 21 ต้องการวิธีการทำงานแบบสมัยใหม่ที่ใช้ทักษะการคิดขั้นสูงและพึ่งพาความรู้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น (วิทยากร เชียงกูล, 2559) ดังนั้นการศึกษาของไทยในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อเตรียมคนออกไปทำงานที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นบุคคลที่พร้อมเรียนรู้เพื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง จึงต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และการปรับตัว (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ก็เช่นเดียวกับสาขาอื่นๆ ที่จำเป็นต้องพัฒนาให้ทันต่อบริบททางด้านสุขภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น ได้แก่ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง การเกิดโรคติดต่ออุบัติใหม่หรืออุบัติซ้ำ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศจากบริบทของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงพยาบาลเป็นกลุ่มบุคลากรที่สำคัญจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานท่ามกลางกระแสความต้องการของผู้รับบริการ (Turale, 2011) วิธีการจัดการเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์จำเป็นต้องเปลี่ยนจากการเน้นเนื้อหาความรู้มาเป็นประเด็นการเรียนรู้ และพยาบาลต้องสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้ รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะการสื่อสาร (วิภาดา คุณาวิฑิตกุล, 2558) ดังนั้นการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนและปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารการศึกษาที่จะพัฒนาบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของโลกแห่งศตวรรษที่ 21

สถาบันพระบรมราชชนก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางด้านสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาลวิชาชีพซึ่งสถาบันฯ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 อันประกอบด้วย 3Rs x 7Cs โดย 3Rs หมายถึง การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) ส่วน 7Cs หมายถึง ทักษะ ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) 2) การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) 3) ความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) 4) ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) 5) การสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information and Media Literacy) 6) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) และ 7) อาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Skills) (Trilling & Fadel, 2009)

กมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี พบว่าทักษะศตวรรษที่ 21 โดยรวมของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีอยู่ในระดับดี ยกเว้นทักษะการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษต่ำกว่าทักษะด้านอื่นๆ นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาและทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับการศึกษาของ รุ่งนภา จันทรา และอดิยาณ์ ศรีเกษตริน (2560) ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏร์ธานี พบว่า ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับสูงแต่ทักษะรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมาตามลำดับ ดังนี้ ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาและทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า อาจมีอุปสรรคในการบริหารวิชาการของสถาบันพระบรมราชชนก ผู้บริหารจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมุมมองการบริหารจากกระบวนทัศน์เดิมไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ทั้งนี้การศึกษาพยาบาลต้องประเมินและทบทวนหลักสูตรการศึกษากลยุทธ์การเรียนการสอน และโปรแกรมที่นำมาใช้เพื่อเตรียม

พยาบาลวิชาชีพใหม่อย่างสม่ำเสมอ (Fawaz, Hamdan-Mansour & Tassi, 2018) และจำเป็นต้องมีการวางระบบการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักและมีความสำคัญสูงสุดเนื่องจากเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างทั้งด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมาย (ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562) จะเห็นว่าได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่ผู้บริหารต้องเพิ่มการพัฒนางานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องและเท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและสังคมซึ่งต้องการพยาบาลที่สามารถวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการติดต่อสื่อสาร และมีความรู้ ดังนั้นผู้สำเร็จการศึกษาจึงต้องได้รับการเตรียมพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในศตวรรษที่ 21

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์พยาบาล และทีมผู้รับผิดชอบหลักสูตรจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ นำเสนอการวิจัยระยะแรก ซึ่งเป็นการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนกเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีระบบ (จิตติมา วรณศรี, 2557) กรอบแนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิง (Demming อ้างในทรงพล เจริญคำ, 2562) สำหรับกระบวนการบริหารงานวิชาการและกรอบแนวคิดของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของทิลลิงและฟาเดล (Trilling & Fadel, 2009) โดยนำมากำหนดเป็นกรอบของการสร้างแบบสอบถามโดยมีความเชื่อว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิต

นิยามศัพท์

สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากสภาพการปฏิบัติงานจริงที่เกี่ยวข้องด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และด้านผลผลิตคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21

แนวทางการบริหารงานวิชาการหมายถึง แนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลำดับ ขั้นตอน และความต่อเนื่องเกี่ยวกับ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และด้านผลผลิตคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (mixed-method) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อร่วมกันหาคำตอบเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการและ 3) ด้านผลผลิตดำเนินการเก็บข้อมูล 25 เมษายน ถึง 31 กรกฎาคม 2564

วิจัยเชิงปริมาณ

เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 30 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจำนวน 30 คน หัวหน้าภาควิชาจำนวน 120 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน 150 คน ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 30 แห่ง รวมทั้งสิ้น 330 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวน 17 คนรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจำนวน 17 คน หัวหน้าภาควิชาจำนวน 63 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 78 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 175 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี มอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากประชากร จำนวน 330 คนเทียบขนาดที่จำนวน 320 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 175 คนและเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็นตัวแทนของประชากรที่แท้จริงครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพื้นที่ (area cluster sampling) โดยแบ่งวิทยาลัยออกเป็น 5 เครือข่ายดังนี้ เครือข่ายภาคเหนือจำนวน 7 วิทยาลัย เครือข่ายภาคกลาง 1 จำนวน 5 วิทยาลัย เครือข่ายภาคกลาง 2 จำนวน 7 วิทยาลัย เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 วิทยาลัย และเครือข่ายภาคใต้ จำนวน 5 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 30 วิทยาลัย ผู้วิจัยคำนวณหาสัดส่วน (proportion to size) และทำการจับสลากรายชื่อวิทยาลัยตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ดังนี้ เครือข่ายภาคเหนือจำนวน 4 วิทยาลัย เครือข่ายภาคกลาง 1 จำนวน 3 วิทยาลัย เครือข่ายภาคกลาง 2 จำนวน 4 วิทยาลัย เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 วิทยาลัย และเครือข่ายภาคใต้ จำนวน 3 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 17 วิทยาลัย

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) จากประชากรได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้อำนวยการวิทยาลัยทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) จำนวน 17 คน 2) กลุ่มรองผู้อำนวยการวิทยาลัยฝ่ายวิชาการทำการคัดเลือกแบบเจาะจงจำนวน 17 คนโดยคัดเลือกจากตำแหน่งผู้บริหาร 3) หัวหน้าภาควิชาทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากรายชื่อ (simple random sampling) วิทยาลัยละ 3-4 คน รวมจำนวน 63 คน และ 4) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลากรายชื่อวิทยาลัยละ 4-5 คน รวม 78 คน รวมทั้งสิ้น 175 คน

วิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (best practice) และเป็นต้นแบบในการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 2 แห่ง และสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก 1 แห่ง รวมทั้งหมด 3 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยจำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการวิทยาลัยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน คณบดีสำนักพยาบาลศาสตร์ จำนวน 1 คน รองคณบดีสำนักพยาบาลศาสตร์ฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน และหัวหน้าภาควิชาจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คนโดยการคัดเลือกวิทยาลัยพยาบาลหรือสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ 1) เป็นวิทยาลัยพยาบาลหรือสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาลเป็นระยะเวลา 5 ปี และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่สำเร็จการศึกษาที่มีผลการสอบข้อขึ้นใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์อยู่ใน 5 อันดับแรกของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนกและ 10 อันดับแรกของสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก 2) เป็นวิทยาลัยพยาบาลหรือสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีผลงานด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยได้เผยแพร่นำเสนอผลงานหรือจัดนิทรรศการในระดับประเทศ 3) มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารงานวิชาการเป็นระยะเวลา 3 ปี และ 4) มีความยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1. แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนกแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยพัฒนาเอง ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ด้านผลิต ซึ่งผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านและนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญโดยการให้คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.65-1.00 แล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จนได้ข้อคำถามทั้งหมด 3 ด้าน จำนวน 88 ข้อ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) เท่ากับ 0.98 โดยแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยมีความหมายดังนี้ 1) ระดับ 5 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับ 4 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก 3) ระดับ 3 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง 4) ระดับ 2 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยและ 5) ระดับ 1 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิตซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) ซึ่งผู้วิจัยร่างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องความเหมาะสมของข้อคำถามและความชัดเจนของภาษา และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา เลขที่โครงการ 2.1/091/63 ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าร่วมการวิจัย และวิธีการดำเนินการวิจัยในจดหมายถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ ส่วนผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยก่อนการสัมภาษณ์ 1 วัน ผู้วิจัยโทรนัดหมายเพื่อแนะนำตัวเอง และชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ พร้อมทั้งขออนุญาตในการจัดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงระหว่างทำการสัมภาษณ์ โดยจะมีการเก็บข้อมูลเป็นความลับอย่างเคร่งครัด และจะมีการนำเสนอข้อมูลเป็นภาพรวมเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยพยาบาลกลุ่มตัวอย่าง พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและขอบริการตอบกลับทางไปรษณีย์ เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้กลับมาตรวจสอบความถูกต้องความครบถ้วนของข้อมูลของการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 175 ฉบับและได้รับกลับคืนจำนวน 175 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. ผู้วิจัยประสานผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลหรือสถาบันการศึกษาพยาบาลที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศโดยทำการนัดหมาย วัน และเวลา การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ทางโทรศัพท์

โดยผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ แนวคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลเลือก วัน เวลา ในการสัมภาษณ์ และในขณะสนทนามีการจดบันทึกข้อมูลการสนทนา และบันทึกเทปในระหว่างการสนทนาใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์คนละประมาณ 30-50 นาที

5. ผู้วิจัยนำเทปการสนทนาไปถอดเทปบันทึกเสียงคำต่อคำ (verbatim transcription) เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (trustworthiness) โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้องของการถอดเทป และการยืนยันข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนโดยส่งผ่านทางอีเมล เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลว่าเป็นจริงตรงกับการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

สภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิตโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งมีเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้ 1) 4.50-5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด 2) 3.50-4.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 3) 2.50-3.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 4) 1.50-2.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยและ 5) 1.00-1.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สรุปประเด็น และนำเสนอแบบพรรณนาความเรียง

ผลวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 91.43 อายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 49.14 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 65.71 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปฏิบัติงาน 26ปีขึ้นไป ร้อยละ 58.29 และมีตำแหน่งอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรร้อยละ 44.58

สภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่า ในภาพรวมสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27 (SD.=0.43) และภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก ในรายด้านที่มีสภาพการบริหารตามลำดับ ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้าค่าเฉลี่ย 4.41 (SD.=0.44) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ ค่าเฉลี่ย 4.33 (SD.=0.48) และด้านผลผลิต ค่าเฉลี่ย 4.13 (SD.=0.48) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก

รายการประเมิน (รายด้าน)	($\bar{X}$)	(SD)	แปลผล
1.ปัจจัยนำเข้า			
1.1 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ	4.50	0.48	มากที่สุด
1.2 นโยบายการบริหารงานวิชาการ	4.45	0.50	มาก
1.3 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการ	4.39	0.51	มาก
1.4 ทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการ	4.31	0.56	มาก
	4.41	0.44	มาก
2. กระบวนการบริหารงานวิชาการ			
2.1 การบริหารหลักสูตร	4.36	0.47	มาก
2.2 การบริหารการจัดการเรียนการสอน	4.34	0.51	มาก
2.3 การบริหารการนิเทศการสอน	4.05	0.73	มาก
2.4 การบริหารการวัดและประเมินผล	4.40	0.56	มาก
2.5 การบริหารงานกิจกรรมนักศึกษา	4.41	0.50	มาก
	4.33	0.48	มาก
3.ผลผลิต			
3.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.43	0.46	มาก
3.2 ด้านความรู้ ความสามารถ	4.04	0.55	มาก
3.3 ด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพ	3.95	0.56	มาก
	4.13	0.48	มาก
รวม	4.27	0.43	มาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนกโดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิตและสรุปเป็นภาพรวม ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ 2) นโยบายการบริหารงานวิชาการ 3) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการและ 4) ทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

2.1.1 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ ต้องมีการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญเฉพาะกลุ่ม ดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการโดยมีรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นประธาน กำหนดความรับผิดชอบและแนวทางการบริหารงานของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน ดังคำพูดต่อไปนี้

“...ต้องมีโครงสร้างหน้าที่เฉพาะงาน บริหารงานรูปแบบคณะกรรมการมีรองวิชาการเป็นประธาน กำหนดความรับผิดชอบและแนวทางการบริหารงานของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และหัวหน้าภาคให้ชัดเจน ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

2.1.2 นโยบายการบริหารงานวิชาการ กำหนดหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ (competence-based curriculum) มีการบูรณาการที่ทันสมัย ตอบสนองความต้องการของสังคม ระบบสุขภาพ สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาประเทศ และมีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน ดังคำพูดต่อไปนี้

“...นโยบายการบริหารงานวิชาการต้องตอบโจทย์สังคม ระบบสุขภาพ และการพัฒนาประเทศ เน้นหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะ มีการบูรณาการที่ทันสมัย และมีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

2.1.3 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการมีขั้นตอนดังนี้ 1) จัดทำแผนเน้นสมรรถนะผู้เรียน 2) จัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสาน (blended learning) เน้นการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) นิเทศการสอน

ตามกำหนด ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (authentic assessment) และจัดทำแผนโครงการกิจการนักศึกษา 3) กำกับ ติดตาม โดยนำผลการประเมินผลของแผนเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแผน และ 4) ปรับปรุงและพัฒนา แผนในวงรอบต่อไป ดังคำพูดต่อไปนี้

“...นำแนวทาง PDCA มาใช้ในการวางแผน ดำเนินตามแผน ควรมีการทวนแผนเพื่อความเหมาะสมและมีการประเมินแผนเอามาเป็นข้อมูลนำเข้าเพื่อพัฒนาในรอบถัดไป จะทำให้งานของเราลื่นไหลมากขึ้น...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ควรเน้นแผนพัฒนาสมรรถนะแต่ละชั้นปีใช้การสอนรูปแบบผสมผสานเน้น active learning มีแผนการนิเทศแนวทางประเมินผลตามสภาพจริงและจัดทำโครงการกิจการนักศึกษา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

2.1.4 ทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการ มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) พัฒนาสมรรถนะอาจารย์ ด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และการสอนรูปแบบออนไลน์ 2) การบริหารงบประมาณ เน้นการใช้ทรัพยากร ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การสรรหาอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยและระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ และ 4) การบริหารจัดการทรัพยากรโดยวิเคราะห์ข้อมูล และนำเอาผลการประเมินความพึงพอใจต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อาจารย์มาปรับปรุงพัฒนาการบริหารทรัพยากรดังกล่าวต่อไปนี้

“...อาจารย์ต้องได้รับการอบรมจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ทักษะเทคโนโลยี ทักษะการสอน แบบออนไลน์ และส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“ต้องมีงบประมาณที่เพียงพอในการสรรหาอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยเช่น ห้องปฏิบัติการ พยาบาลเสมือนจริง มีระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ดีเยี่ยมในการสอนออนไลน์ยุคโควิด19 และนำผลการประเมิน ความพึงพอใจมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

2.2 ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตร 2) การบริหารการจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารการนิเทศการสอน 4) การบริหารการวัดและประเมินผล และ 5) การบริหารงานกิจการนักศึกษาโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เป็นแนวทางในการบริหารดังนี้

2.2.1 ด้านการบริหารหลักสูตรมีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) วางแผนเพื่อพัฒนาหลักสูตรเน้น สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) และศึกษาการเปลี่ยนแปลงของ สภาพสังคมและระบบสุขภาพ 2) ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน มุ่งเน้นการ เรียนรู้เชิงรุกและกำหนดให้สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษในรายวิชาหมวดการศึกษาทั่วไป 3) ดำเนินการตรวจสอบ กำกับ และติดตามโดยการสัมมนาวิชาการเพื่อประเมินผลการบริหารหลักสูตร และ 4) ปรับปรุงหลักสูตรโดยใช้กระบวนการวิจัย เพื่อนำไปบริหารหลักสูตรครั้งต่อไปดังคำพูดต่อไปนี้

“...การพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะต้องมีส่วนร่วมของ stakeholder ศึกษาการเปลี่ยนแปลง ของสังคม ระบบสุขภาพและนำหลักสูตรไปใช้ออกแบบการเรียนรู้ กำกับติดตาม และประเมินหลักสูตรโดยวิจัย...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“...ควรจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เน้นการเรียนรู้แบบ active learning กำหนดสอนด้วย ภาษาอังกฤษในรายวิชาหมวดทั่วไปและควรมีการสัมมนาวิชาการทุกเทอมเพื่อประเมินผลหลักสูตร ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

2.2.2 การบริหารการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) จัดอบรมอาจารย์เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) มา เป็นฐานในการจัดเรียนการสอน 2) จัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสาน และเน้นการเรียนรู้เชิงรุกใช้ภาษาอังกฤษในการ สอนสำหรับรายวิชาหมวดทั่วไป และเน้นการเขียนสำหรับรายวิชาชีพการพยาบาล 3) ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการ เรียนการสอน 4) ปรับปรุงและพัฒนาโดยใช้วิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนดังคำพูดต่อไปนี้

“นำ PLC มาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการสอนของอาจารย์ เน้นการสอน active learning ในศตวรรษที่ 21 และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ได้วิธีการสอนที่ดีที่สุด...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาพื้นฐานทั่วไป และเน้นการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับรายวิชาชีพพยาบาล...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

2.2.3 การบริหารการนิเทศการสอน มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) วางแผนการนิเทศการสอนโดยนำเอาข้อมูลการประเมินผลการสอนของอาจารย์ และผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนมาวิเคราะห์และวางแผนการนิเทศ 2) ดำเนินการนิเทศโดยใช้แนวทางการจัดการความรู้ (Knowledge management: KM) เป็นฐานในการนิเทศ 3) ตรวจสอบการบรรลุจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน และ 4) ปรับปรุงและพัฒนาโดยนำข้อมูลที่ได้จากการนิเทศการสอนมาวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับองค์กรอื่นๆ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพดังคำพูดต่อไปนี้

“...การนิเทศการสอนต้องทบทวนผลการสอนของอาจารย์และผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาและนำมาวางแผนการนิเทศอาจใช้แนวทางของ KM และกำหนดผู้นิเทศ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

“...ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศการสอน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

2.2.4 การบริหารการวัดและประเมินผล มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่อาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง 2) ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่กำหนด 3) ตรวจสอบ และกำกับกำกับการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และ 4) ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับการประเมินผลของทักษะศตวรรษที่ 21 ดังคำพูดต่อไปนี้

“...ควรมีการจัดอบรมอาจารย์เรื่องการวัดประเมินผลตามสภาพจริง โดยทุกคนต้องเข้าใจกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“...ควรมีแนวทางของการวัดประเมินผล มีการกำกับติดตาม และปรับปรุงแนวทางของการวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐาน...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

2.2.5 การบริหารงานกิจการนักศึกษา มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) วางแผนโดยนำเอาผลการประเมินทักษะศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษามาวิเคราะห์เพื่อจัดทำโครงการ 2) ดำเนินการโครงการโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน (project based learning) 3) ตรวจสอบ และประเมินผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และ 4) ปรับปรุงและพัฒนาโดยนำข้อมูลการประเมินผลโครงการมาวิเคราะห์และพัฒนาโครงการกิจการนักศึกษาในวงรอบต่อไปดังคำพูดต่อไปนี้

“...เราจะต้องประเมินก่อนว่าเด็กแต่ละชั้นปีขาดทักษะอะไร และจัดโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะในชั้นปีนั้นๆ เช่น ปี 1 เสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และ ปี 4 เสริมทักษะผู้นำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“...โครงการควรเป็น project based learning ที่ได้ลงมือทำจริงๆ เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และทักษะในศตวรรษที่ 21 และสุดท้ายผู้เรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

3. ด้านผลผลิต ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ ความสามารถและ 3) ด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพดังนี้

3.1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม กำหนดประเด็นคุณธรรม จริยธรรม ที่ชัดเจน ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคมในบทบาทพยาบาล ความกล้าหาญทางจริยธรรมและไม่เปิดเผยข้อมูลผู้ป่วยทางสื่อสังคมออนไลน์ กำหนดกิจกรรมจิตอาสาที่สอดคล้องกับวิชาชีพพยาบาลตามสมรรถนะระดับชั้นปี และต้องมีการประเมินด้านจริยธรรมระดับรายบุคคล ตลอดระยะเวลาของหลักสูตร ดังคำพูดต่อไปนี้

“... ต้องกำหนด จริยธรรมให้ชัดเจน เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคมในบทบาทพยาบาล ความกล้าหาญทางจริยธรรมและไม่เปิดเผยข้อมูลผู้ป่วยทางสื่อสังคมออนไลน์ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“...มีกิจกรรมจิตอาสาของวิชาชีพตามสมรรถนะระดับชั้นปีและต้องมีการประเมินจริยธรรมตลอดหลักสูตร...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

3.1.2 ด้านความรู้ ความสามารถ ต้องมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลมีภาวะผู้นำ สามารถใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และคิดค้นนวัตกรรมทางการพยาบาล มีทักษะการสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างมี

ประสิทธิภาพสามารถทำงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพและสามารถออกแบบบริการระบบสุขภาพโดยใช้เทคโนโลยี ดังคำพูดต่อไปนี้

“...ต้องมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และคิดค้นนวัตกรรมทางการพยาบาล และสามารถทำงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“...สามารถใช้เทคโนโลยีในการออกแบบบริการสุขภาพ สื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษแก่ผู้รับบริการ และมีภาวะผู้นำ...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

3.1.3 ด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และต่างประเทศ และสามารถเป็นผู้ประกอบการธุรกิจสุขภาพทุกรูปแบบ เช่น ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ (nursing home) และ ธุรกิจสุขภาพเชิงท่องเที่ยว เป็นต้น ดังคำพูดต่อไปนี้

“...ต่อไปได้กับพยาบาลสามารถประกอบการอะไรก็ได้ที่ได้ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ และให้การพยาบาลรูปแบบคลินิกต่างๆ เช่น nursing home เจ้าของธุรกิจสปา หรือเป็นพยาบาลภาครัฐ เอกชน และต่างประเทศได้...” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาศภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิตนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}=4.50$, $SD.=0.48$) นโยบายการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}=4.45$, $SD.=0.50$) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.39$, $SD.=0.51$) และทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}=4.31$, $SD.=0.56$) เนื่องจากด้านโครงสร้างการบริหารงานวิชาการแบ่งงานตามความเชี่ยวชาญเฉพาะกลุ่ม ดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการ กำหนดความรับผิดชอบแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจนมีระบบและกลไกเพื่อเป็นแนวทาง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมอบอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวข้องแก่หัวหน้ากลุ่มงานต่างๆ โดยใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และมีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน สอดคล้องกับปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2562) ได้กล่าวถึงโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้หลักการกระจายอำนาจเน้นมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อการบริหารงานได้อิสระ คล่องตัว และรวดเร็ว เพื่อประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ส่วนด้านทรัพยากรเพื่อการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ เนื่องจากจำนวนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ยังมีจำนวนไม่เพียงพอและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร สอดคล้องกับการศึกษาของ ไพรวลัย โคตรระตะ สุวิมล โพธิ์กลิ่น และอภิชัย กรมเมือง (2560) ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตภาพของการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในบริบทประชาคมอาเซียน พบว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการพยาบาล อุปกรณ์ต่างๆ หนังสือ และฐานข้อมูลการพยาบาลต้องทันสมัยและเพียงพอสำหรับการเรียนรู้ ทั้งนี้สภาการพยาบาลได้กำหนดให้สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เป็นตัวบ่งชี้ในการรับรองสถาบันการศึกษาพยาบาลด้วย

ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ ผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ การบริหารงานกิจการนักศึกษา ($\bar{X}=4.41$, $SD.=0.50$) การบริหารการวัดและประเมินผล ($\bar{X}=4.40$, $SD.=0.56$) การบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=4.36$, $SD.=0.47$) การบริหารการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.34$, $SD.=0.51$) และการบริหารการนิเทศการสอน ($\bar{X}=4.05$, $SD.=0.73$) ไกล่เคียงกับ ณรงค์กร ชัยวงศ์, ณิชภัทร มณีพันธ์, ปิณณทัต บณขุนทด และ นรวิโรจน์ (2563) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาศภาพการดำเนินงานและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของ

คณะพยาบาลศาสตร์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า สภาพการดำเนินงานบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการที่ควรพัฒนาตามลำดับ ได้แก่ ด้านการวัดประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารหลักสูตร ส่วนด้านการบริหารงานกิจการนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงเนื่องจากการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และงานบริการนักศึกษา มีการบริการด้านข้อมูลทุนการศึกษาและดำเนินการจัดสรรทุนการศึกษาอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของวิทยาลัยพยาบาลที่ต้องสรรหาทุนสำหรับผู้เรียนอย่างครอบคลุมและเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วต้องกลับไปทำงานเพื่อชดเชยแหล่งทุนนั้นๆ ส่งผลให้ภาวะมีงานทำของบัณฑิตพยาบาลค่อนข้างสูง สำหรับด้านการบริหารการนิเทศการสอน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ อาจเนื่องจากระบบการนิเทศการสอนมีการดำเนินงานไม่สม่ำเสมอ และขาดการนำข้อมูลจากระบบการนิเทศการสอนมาวิเคราะห์และพัฒนากิจการนิเทศให้มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับ ณรงค์ชัย ศรีศัลักษณ์ (อ้างใน ศุภวรรณ สัจจิตกุล, 2560) กล่าวว่า การนิเทศการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากส่วนมากเน้นการประเมินการสอน ให้ความสำคัญกับการวางแผนและการเตรียมการสอนค่อนข้างน้อย การพัฒนากิจการเรียนการสอนไม่ได้เกิดจากความต้องการของผู้สอนและผู้นิเทศส่วนใหญ่ นิเทศแบบใช้อำนาจ ส่งผลให้ผู้สอนส่วนมากเกิดทัศนคติด้านลบกับการนิเทศการสอน

ด้านผลผลิตผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านย่อยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงตามลำดับ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.43$, $SD.=0.46$) ด้านความรู้ ความสามารถ ($\bar{X}=4.04$ $SD.=0.55$) และด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพ ($\bar{X}=3.95$, $SD.=0.56$) สำหรับด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงเนื่องจากเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของวิชาชีพพยาบาล การจัดการเรียนการสอนมีการสอดแทรกประเด็นคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียนตลอดหลักสูตร ส่วนด้านความรู้ความสามารถมีค่าเฉลี่ยรองลงมาเนื่องจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านคณิตศาสตร์ การใช้กระบวนการวิจัยและคิดค้นนวัตกรรมทางการพยาบาล และความสามารถใช้ภาษาอังกฤษติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วยบริการต่างประเทศอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของอ้อมใจ พลกายา และอัจฉราพรรณ วงษ์น้อย (2561) ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช พบว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, $SD.=0.54$) และทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยตามลำดับ ดังนี้ ทักษะการอ่าน ($\bar{X}=3.74$, $SD.=0.59$) ทักษะการเขียน ($\bar{X}=3.74$, $SD.=0.68$) ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ($\bar{X}=3.79$, $SD.=0.54$) ทักษะทางคณิตศาสตร์ ($\bar{X}=3.88$, $SD.=0.65$) และทักษะการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ ($\bar{X}=3.88$, $SD.=0.54$) เช่นเดียวกับการศึกษาของกมลรัตน์ เทอร์เนอร์ และคณะ (2558) ศึกษาเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ทักษะการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษต่ำกว่าทักษะด้านอื่นๆ และด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น เนื่องจากการเป็นเจ้าของกิจการของพยาบาล เช่น คลินิกการพยาบาล และธุรกิจสุขภาพเชิงท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง โดยการเป็นผู้ประกอบการสำหรับพยาบาลอาจเป็นแนวคิดใหม่สำหรับระบบบริการสุขภาพในปัจจุบัน ในขณะที่เยาวเรศ สมทรัพย์ และอัชฌา วารีย์ (2562) ศึกษาเกี่ยวกับ แบรินด์พยาบาลไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่างานบริการสุขภาพมีแนวโน้มเป็นรูปแบบใหม่ ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (medical tourism) การบำบัดทางเลือก (alternative therapy)

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 สถาบันพระบรมราชชนก 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า 2) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ด้านผลผลิตนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า โดยเฉพาะด้านทรัพยากรเพื่อบริหารงานวิชาการนั้น อาจารย์เป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ ควรได้รับการพัฒนาโดยจัดอบรมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาการสอนและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับอดิญาณ์ ศรีเกษตริน ดาราวรรณ รองเมือง และรุ่งนภา จันทรา (2562) ศึกษา

เกี่ยวกับการศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 พบว่า อาจารย์พยาบาลต้องสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21

ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการโดยด้านการบริหารหลักสูตรมีแนวทางบริหาร ดังนี้ 1) วางแผนพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะ 2) นำหลักสูตรไปใช้ 3) กำกับและติดตาม และ 4) ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้การบริหารหลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2562ก) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร ประกอบไปด้วย การพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การกำกับติดตามดูแล และการประเมินหลักสูตร ส่วนด้านบริหารการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางบริหารดังนี้ 1) วางแผนโดยจัดอบรมอาจารย์เพื่อพัฒนาการสอน 2) จัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสาน 3) ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และ 4) ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนเนื่องจากการบริหารการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เช่นเดียวกับจิตติมา วรรณศรี (2557) กล่าวว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดเตรียมความพร้อมของผู้สอน ห้องเรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมตามแผน การวัดประเมินผล และการปรับปรุงแผนการเรียนรู้ สำหรับการบริหารการนิเทศการสอน มีแนวทางบริหาร ดังนี้ 1) วางแผนการนิเทศการสอน 2) ดำเนินการนิเทศโดยใช้แนวทางการจัดการความรู้ 3) ตรวจสอบและกำกับติดตาม 4) ปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศ เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ เช่นเดียวกับปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2562) ได้กล่าวถึงการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 1) การวางแผนการนิเทศ 2) ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ 3) การปฏิบัติงาน 4) การสร้างขวัญและกำลังใจ และ 5) ประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน และด้านการบริหารการวัดและประเมินผล มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ 1) วางแผนโดยจัดอบรมอาจารย์ด้านวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 2) ดำเนินการตามแนวปฏิบัติ 3) ตรวจสอบและกำกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ และ 4) ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมิน เนื่องจากการวัดประเมินผลตามสภาพจริงต้องวัดผลอย่างสม่ำเสมอและวิธีการที่หลากหลายกับสภาพจริงของการจัดการเรียนการสอนใกล้เคียงกับไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2562ข) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการสอน ประกอบด้วย การวางแผนและเตรียมการ การดำเนินการ การแปลความและรายงานผล และการนำไปใช้ รวมทั้งด้านการบริหารงานกิจการนักศึกษา มีแนวทางบริหาร ดังนี้ 1) วางแผนจัดทำโครงการ 2) ดำเนินการโครงการโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน 3) ตรวจสอบและประเมินผลโครงการ และ 4) ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ด้านผลผลิตโดยด้านคุณธรรม จริยธรรม ต้องกำหนดประเด็นคุณธรรม จริยธรรมที่ชัดเจน ได้แก่ ความกล้าหาญทางจริยธรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในบทบาทพยาบาลและไม่เปิดเผยข้อมูลผู้ป่วยทางสื่อสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับเนตดา วงศ์ทองมานะ (2562) ศึกษาเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์กับพยาบาลยุคดิจิทัลว่า ได้กล่าวถึงข้อควรระวังสำหรับพยาบาลในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ การรักษาความเป็นวิชาชีพตลอดเวลา การคิดไตร่ตรองก่อนโพสต์ข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์ การหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และหลีกเลี่ยงการเปิดเผยข้อมูลของผู้รับบริการ ส่วนด้านความรู้ ความสามารถพยาบาลต้องมีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพพยาบาลสามารถใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และคิดค้นนวัตกรรมทางการพยาบาล และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อออกแบบบริการสุขภาพสอดคล้องกับเบญจมาศ ปรีชาคุณ, ฤชดา โมเหล็ก, ดารารัตน์ ชูวงศ์อินทร์, เพ็ญพักตร์ กองเมือง และมาริษา สมบัติบุญ (2563) ศึกษาเกี่ยวกับการพยาบาลยุคเทคโนโลยีแห่งข้อมูล ได้กล่าวถึง นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่กับการพยาบาล ได้แก่ เวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นนวัตกรรมสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพอย่างเป็นระบบ สามารถแบ่งปันข้อมูลระหว่างสถานพยาบาลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจของพยาบาลและแพทย์ในการดูแลผู้ป่วย และทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดทำเอกสารด้วย และด้านทักษะการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลในศตวรรษที่ 21 โดยพยาบาลสามารถปฏิบัติงานในสถานบริการสุขภาพต่างๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และต่างประเทศ และเป็นผู้ประกอบการธุรกิจสุขภาพทุกรูปแบบ เช่น ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ และ

ธุรกิจสุขภาพเชิงท่องเที่ยวเนื่องจากการบริการสุขภาพมีแนวโน้มเป็นรูปแบบใหม่สอดคล้องกับอุมาสวรรค์ ชูหา, พัชรา สมเชื้อ, สุภาวดี นาคสุขุม, ปุณรดา พวงสมัย และจริยา มงคลสวัสดิ์ (2562) ศึกษาพบว่าการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้ประกอบการเพื่อกระตุ้นให้บัณฑิตอยากเป็นผู้ประกอบการ และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบสร้างนวัตกรรม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ไปต่อยอดสร้างองค์ความรู้ใหม่เกิดนวัตกรรมด้านต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้บริหารงานวิชาการนำข้อมูลการวิจัยด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการบริหารงานวิชาการไปประยุกต์ใช้สอดคล้องกับบริบทตนเองเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ เทอร์เนอร์, ลัดดา เหลืองรัตนมาศ, สราญ นิรันดร์, จิราภรณ์ จันทร์อารักษ์, บุญเดือน วัฒนกุล และหุติยรัตน์ รื่นเรือง (2558). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี. *วารสารกระทรวงสาธารณสุข*. 25(2), 178-193.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิมพ์โลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ทรงพล เจริญคำ. (2562). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โอ เอสพรีติ้งเฮาส์.
- ณรงค์กร ชัยวงศ์, นิชาภัทร มณีพันธ์, ปณณทัต บณขุนทด และ นรธร วิโสรัมย์. (2563). การศึกษาสภาพการดำเนินงานและความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*. 38(2), 73-82.
- เนตดา วงศ์ทองมานะ. (2562). สื่อสังคมออนไลน์กับพยาบาลในยุคดิจิทัล. *วารสารพยาบาลสภาวิชาชีพไทย*. 12(1), 13-22.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2553. *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาศ ปรีชาคุณ, ฤชดา โมเหล็ก, ดารารัตน์ ชวงค์อินทร์, เพ็ญพักตร์ กองเมือง และมาริษา สมบัติบุรณ์. (2563). การพยาบาลในยุคเทคโนโลยีแห่งข้อมูล. *วารสารวิชาการราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์*, 3(1), 19-39.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มินเซอริส ซัพพลาย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2562ก). *หลักคิดการจัดการหลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2562ข). *หลักการพื้นฐานการอุดมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรวลัย ไตรระตะ, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และอภิชัย กรมเมือง. (2560). อนาคตภาพของการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในบริบทประชาคมอาเซียน. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*. 11(2), 18-27.
- เยาวเรศ สมทรัพย์ และ อชมา วารีย์. (2562). แบรินด์พยาบาลไทยในศตวรรษที่ 21: ความท้าทายต่อวิชาชีพพยาบาล. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*. 39(3), 169-178.
- รุ่งนภา จันทรา และ อติยาณ์ ศรเกษตริน. (2560). ทักษะการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*. 4(1), 180-190.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- วิทยากร เชียงกุล. (2559). *สภาวะการศึกษาไทยปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วิภาดา คุณาวิทีกุล. (2558). การเรียนการสอนสาขาพยาบาลศาสตร์ในยุคศตวรรษที่ 21. *พยาบาลสาร*. 42(2), 152-156.
- ศุภวรรณ สัจจพิบูล. (2560). แนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 37(1), 203-222.
- อติญาณ ศรีเกษตริน, ดารารวรรณ รองเมือง และ รุ่งนภา จันทรา. (2562). การศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21: สมรรถนะและบทบาทของอาจารย์พยาบาล. *วารสารพยาบาลทหารบก*. 20(1), 12-20.
- อ้อมใจ พลกายา และอัจฉราพรรณ วงษ์น้อย. (2561). ความพึงพอใจในงานและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. *วารสารการศึกษาและการพัฒนามนุษย์*. 2(2), 69-77.
- อุมาสวรรค์ ชูหา พัชรา สมชื่อ สุภาวดี นาคสุขุม ปุณรดา พวงสมัย และ จริยา มงคลสวัสดิ์. (2562). ผลิตพยาบาลอย่างไรให้ตอบโจทย์ผู้ใช้บัณฑิตในศตวรรษที่ 21: ความท้าทายของอาจารย์พยาบาลไทย. *วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม*. 16(2), 176-186.
- Fawaz, M. A, Hamdan-Mansour, A. M., & Tassi, A. (2018). Challenges facing nursing education in the advance health care environment. *International Journal of Africa Nursing*, 9, 105-110.
- Trilling, B., Fadel, C. (2009). *21st Century skills: learning for life in our times*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Turale, S. (2011). Preparing nurses for the 21st Century: reflecting on nursing shortages and other challenges in practical and education. *Nursing and Health Science*, 13(3), 229-231.